

PIIA HELANDER
HELIOS

Karisto
Helsinki

Copyright © Piia Helander ja Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-48840-8

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025



Joskus minun tekisi mieli yksinkertaisesti häipyä. Jättäisin tämän kaiken, tuosta noin vain, ottaisin ja katoaisin jäljettömiin. Siinäpä hän ihmettelisivät.

Miten surkea ja lahjaton olenkaan! Oikea luuseri! Tämän saan kuulla joka ainoa päivä.

Joka.

Ainoa.

Päivä.

Ei heidän tarvitse enää edes sanoa sitä ääneen, tiedän sen muutenkin. Ja vaikka minun pitäisi jo hyväksyä surkeuteni, sattuu se silti. Vaikka kipuunkin tässä on jo ehtinyt tottua.

Joskus viha läikähtää äkisti ja kovaa. Silloin olen herkutellut kaikenlaisilla ajatuksilla.

Jos nousisinkin eräänä päivänä vastarintaan. Jos sanoisin heille, että no helvetti, kun kerran olen niin kelvoton, niin minäpä tästä sitten lähdän. Hejdå vaan, kusipäät, eikä muuten hymyillä kun tavataan.

Mutta ne ovat aivan muut tyytit, jotka toimivat sillä tavoin.

En minä.

Minä käännän aina vain toisen posken, ennen kuin menen yksin nurkkaan itkemään.

Prologi

Hanko, lauantai, 23.7.2022

30 tuntia ennen katoamista

Aallot läiskähtelevät rantakallion sileään pintaan laiskoina, viipyilevinä, ikään kuin ne eivät millään viitsisi vaivautua, jollei pieni merituuli pakottaisi niitä liikkeelle. Veden pinta väreilee jatkuen silmänkantamattomiin. Jossain tuolla kaukana horison-tissa aurinko piirtää esiin tuikkivan rajan, jossa meri ja ääretön taivas kohtaavat.

Valkea hiekka ja sileäksi hioutunut rantakallio hohkaavat polttavina paljaiden jalkapohjien alla. Raju helleaalto on pitänyt koko Etelä-Suomea tiukassa otteessaan viimeiset kahdeksantoista päivää eikä loppua ole näkyvissä.

Rannan tuntumassa kohoa hulpeita puuhuviloita, joista osa jää puutarhoineen ja mahtipontisine pensasaitoineen armollisesti puiden katveeseen. Rannalla seisova tyttö katselee niitä, kipristelee varpaitaan paahteisessa hiekassa ja kuvittelee hiukan katkerana, miten huviloissa siemaillaan takuulla parhaillaan virvokkeita. Hänen alkaa tehdä vimmatusti mieli kylmää persikanmakuista jääteetä.

Hänen täytyy palata aivan pian takaisin, sillä kun muut huomaavat hänen häipyneen, he alkavat takuulla ihmetellä. Mutta hän ei millään jaksaisi hymyillä, näyttää kauniilta ja iloiselta tai

esittää enää yhtään mitään. Hän tahtoi vain olla rauhassa, hiljaisuudessa, edes tämän pienen hetken, antaa ajatustensa lentää vapaina, katsella sinisenä hohtavaa merta. Mieluiten hän kirjoittaisi muutaman sivun päiväkirjaansa. Siitä on tullut hänelle viime aikoina kuin pelastusrenkas hukkuvalle, mutta hän ei tietenkään uskaltanut ottaa sitä matkalle mukaan. He asuvat täällä koko reissun ajan niin tiiviisti, että joku saattaisi löytää sen ja tehdä hätäisiä johtopäätöksiä. Silloin hän olisi elämänsä pahimassa pulassa.

Ei. On parempi, että päiväkirja pysyy turvallisesti kotona, hänen omassa huoneessaan. Yhdenkään elollisen olennon ei koskaan tarvitsisi lukea sen synkkiä sivuja. Kukaan ei missään tapauksessa saisi tietää hänen tarkoin varjeltua salaisuuttaan. Ei varsinkaan nyt, kun hän on vakaisissa aikeissa loihtia tiensä vapauteen valheiden verkosta.

Tyttö kohottaa päänsä kohti taivasta suojaten toisella kädellään silmänsä korventavalta kirkkaudelta. Mereltä käyvä tuulenvire tarttuu hänen pitkiin hiuksiinsa. Hän sipaisee vaaleat suoruvat hitain ottein korvansa taakse, mutta ne karkaavat samoin tein takaisin kutittamaan poskipäitä. Kaikki tämä keveys tuntuu hassulta ja harmittomalta. Tyttö on lainannut ystävältään Siinalta karhunvatukcashampoota, jonka lempeän makea tuoksu saa hänet hyvälle tuulelle kaikesta kurjasta huolimatta. Heidän tiiminsä asuu viikonlopun Siinan suvun omistamassa kesähuvilassa, joka on nyt vierailijoiden myötä pullollaan ratsastusaappaita ja -takkeja, lenkkareita, hien kastelemia urheiluvaatteita, puolityhjiä vesipulloja, loputonta naurua.

Kaukana yläpuolella lokit kiertelevät kirkuen. Ne ovat varmasti läkähdyksissä, raukat, mutta pysyvät sinnikkäinä ilmassa tarkkaillakseen mahdollista syötävää merestä tai kaupungista. Niillä on onnenpäivät, sillä tällä hetkellä roskaa ja pikaruokaa riittää.

Tyttö huokaa. Hänen on palattava aivan pian takaisin.

Hän luo viimeisen kaihoisan vilkaisun lokkeihin, jotka nauttivat vapaudestaan vasten taivaan sinistä kantta. Hän antaisi vaikka mitä ollakseen yksi niistä – edes pienen ohikiitävän hetken. Kirkuisi vain kimeästi joka ainoan kerran, kun sattuu ottamaan päähän, ja sukeltaisi toisinaan lämpimään mereen pyydystämään kalaa. Ehkä jopa varastaisi jonkun pahaa-aavistamattoman kesänviettäjän pehmiksen tai tonkisi roskiksesta ranskalaisten jämät. Se kuulostaisi helpottavalta tauolta tähän omituiseen, elämäksi nimettyyn peliin, jossa hän tuntuu elävän yksin omaa totuuttaan muiden valheiden seassa.

Vai onko se sittenkin täysin päinvastoin, kietooko hän muut valheisiinsa?

Milloin kaikesta tuli näin kamalan monimutkaista?

Vuotuinen kesäretki Hankoon kilpailemaan. Se kuulostaa hänen omissakin korvissaan kepeältä, auringonsävyttämältä ja raukealta: ilonpitoa ystävien kanssa, hyvää ruokaa, komeita hevosia, aurinkorasvasta tahmea iho, sekä tietenkin kaikki ne illanvietot, joista myöhemmin puhuttaisiin kuiskaten, posket punaisina ja mahdollisesti hiukan häpeillen. Sellaisia parhaat reissut ovat.

Hän on jo ennen Hankoon saapumista voinut miltei mais-
taa kielellään ne keskustan ihanan idyllisen kahvilan vohvelit, joiden päällä on kasoittain hilloa ja kermavaahtoa. Hän on tuntenut nenässään meren suolaisen tuoksun, nauttinut loputtomasta auringosta ihollaan. Kaikkialla ihmisiä, jotka iloisena sekaisin porisevana papupatana puhuvat hevosista ja ratsastuksesta ja elämästä. He, hänen laumansa, kuin omituinen salakieltä puhuva samanmielisten joukko. Rantabulevardit ja pitsihuvilat, mukulakivikadut ja ratsastuskentät. Myöhään yöhön

soiva musiikki, kupliva nauru ja kuplivat juomat – ja tietenkin hevoset. Aina ensin hevoset.

Hanko vuotuisine kilpailuineen on hänen suosikkipaikkansa maailmassa. Hän ei antaisi minkään idioottimaisen murheen pilata tätä iloa, vaan päättää sulkea inhottavat ajatukset järjestelmällisesti mielensä perukoille. Hän keskittyisi vastedes ime-mään itseensä energiaa lauontain viimeisistä tunneista, sillä niiden voimalla hän saattaisi jaksaa sen, minkä tietää olevan vielä tulossa.

Kilpailupaikalla on tunnetusti hirvittävä vilinä. Niin nytkin. Kisa-areena on pystytetty aivan kaupungin keskusta. Urheilukentät on muutettu ratsastuskentiksi ajamalla niihin tonnikaupalla hevosten kaviolle sopivaa hiekkaa. Tilapäistallit on rakennettu kaduille, ja kaikkialla tuoksuu heinä ja hiekka ja auringon paahtama hevosenkarva. Kauempaa kilpakentän laitamilta kaikuvat rauhalliset kuulutukset. Ne kertovat tämän päivän tähdistä, niistä, jotka veisivät taas mukanaan kahmalokaupalla palkintoruusukkeita, saisivat nimensä kirkkaimpaan loisteeseen.

Hänkin voisi olla loisteessa, jos hän ei olisi tällainen luuseri. Ei – hän *on* siellä vielä jonain päivänä, kunhan vain saa kerättyä ajatuksensa kasaan. Aikaa on, aikaa on riittävästi. Jos se ei tapahdu täällä, tulee aina uusia kilpailuja, uusia luokkia, uusia palkintoja, ja hän ottaisi niistä jatkossa osansa. Takuulla ottaisi. Tämän aamuista fiaskoa ei tarvitsisi toistaa enää koskaan. Hän näyttäisi kaikille. Hän menestyisi, sillä hän on sen velkaa kaikille, jotka ovat uskoneet häneen ja kantaneet eteenpäin silloinkin, kun on ollut hankalaa.

Entä onko hän sen velkaa itselleen? Ehkä.

Tyttö maleksii tallialueen viertä. Hän katselee, miten

hevosenhoitajat kantavat heinäpaaleja ja vesisankoja, kävelyttävät hikisiä ratsuja tai työntävät kottikärryjä. Kauempana verryttelykentällä kaikuvat valmentajien ohjeet, joihin sekoituvat ratsastajien huudot heidän varoittaessaan muita hypätessään lämmittelyesteitä ennen varsinaista suoritusta. Tytön askeleet muuttuvat hyvin painaviksi ja tahmeiksi hänen lähes tyessään ratsastusalueita, ja hän tajuaa, ettei kestäisi nähdä muiden keskittyneitä ilmeitä, kirveleviä tappioita – eikä varsinkaan poreilevaa onnea.

Jos hän onnistuisi pitämään päänsä kasassa, hän voisi pärjätä vielä huomenna. Tämän päivän kilpailu on jo kaukana takana, vaikka sen onnettomat tapahtumat muistaessaan hän käpertyy yhä kippuralle itseinhosta ja häpeästä.

Mutta huomenna olisi uusi päivä, uusi mahdollisuus, uusi hän.

OSA I

Vasenta säärtä kiristää ja polttaa. Pellavalakanan kevyt hipaisu tuntuu siltä kuin hinkkaisi orvaskettä tarmokkaasti hiomapaperilla. Silmämunatkin ovat muuttuneet yön aikana kuiviksi golfpalloiksi, ja kun Sandra yrittää raottaa luomia milli kerrallaan, joku alkaa hakata häntä innokkaasti lekalla ohimoon.

Johtuuko tämä kaikki viinistä? Varmasti. Hänen alkoholitoleranssinsa on mitätön. Surkeimmin hän sietää punaviinejä, ja sellaista Birgit taisi edellisiltana tarjota. Kai. Ainakin ohimoille kiristynyt särky on hyvin tanniininen.

Sandra kohottaa päätään pulleilta untuvatyynyiltä vaikeroiden ja ähkien. Saapuessaan viikko sitten hän oli aivan yhtä kalpea kuin vierassänkyyn pedatut valkeat lakanat, mutta heinäkuisen Hangon paahde on viimein tehnyt tehtävänsä. Oikea sääri on kauniin päivettynyt, kun taas vasen on kirkuvan punainen. Väritys tuo Sandran tahmeaan mieleen rapujuhlat snapsilauluineen. Ei muuta kuin *helan går* sitten vaan.

Kasvojakin polttaa omituisesti. Sandra taputtelee nenäänsä varovaisesti sormenpäillään ja huokaa synkkänä. Kaikista niistä korkeasuojakertomisista rasvoista huolimatta nenänvarsikin on palanut. Sandra tulee ohimennen ajatelleeksi, että jos hän olisi taipuvainen uskomaan kohtaloon, tämän voisi nähdä universumin masinoimana metaforana: kun kärventynyt iho

hilseilisi pian tiehensä, hän nousisi uuteen kukoistukseen kuin nahkaansa luova matelija. Hän olisi uudistunut, voimakas, kirjakas – ja universumi jos joku tietää, että juuri sellaista meininkiä hän kaipaa tällä hetkellä kipeästi.

Harmi vain, ettei mieli uusiudu yhtä helposti, Sandra ajattelee happamana. Ja kaupanpäällisiksi melanoomariskikin kohosi juuri aivan uusiin sfääreihin.

Mieli on omituisen horjuva ja pöhnäinen. Sandra ei ole varma, onko se oikeasti viinin syytä vai johtuuko tämä kaikki loputtomasta auringosta. Hän on viettänyt ulkoilman kirkkautessa ja ihmisvilinässä viimeiset päivät kellon ympäri. Vähemmästäkin palaa karrelle kaikin mahdollisin tavoin.

Sängyn jalkopäässä nukkunut valkoruskea karvamytty on puolestaan kaikkea muuta kuin pöhnäinen. Peitto alkaa kahista, kun Norma hakkaa pussilakanaa pienellä hännällään ja kiemurtelee ilosta huomattaessaan Sandrankin olevan viimein hereillä. Se ei missään nimessä saisi nukkua sängyssä, mutta koska kyseessä on omaehtoinen terrieri, se tietenkin hiipii peittojen uumeniin joka ilta Sandran ollessa jo pahaa-aavistamattomana unten mailla. Nyt koira mönkii nautinnollisesti venytellen kainaloon ja valahtaa vetelänä vasten paljasta olkavartta. Silläkin on ollut rankka työviikko.

Sandra ehtii hipaista Norman korvia pikaisesti sormenpäillä, mutta kuusikiloinen ikiliikkuja on jo saanut tarpeekseen. Se loikkaa sängystä alas ja katoaa kynnet rapisten ulos raollaan olevasta ovesta. Sandra päättää seurata esimerkkiä ja heilauttaa kipeät koipensa sängyn reunan yli.

Lautalattia on miellyttävän viileä. Hänen tekisi mieli painaa poltteinen säärensä vasten lankkuja (ja kohmeloinen päänsäkin, jos totta puhutaan). Puolihuolimattomasti hän haroo sotkuisia tuhkanvaaleita hiuksiaan ojennukseen ja yllättyy taas, kun ne

päätyvät jo solisluiden tienoille. Ne ulottuivat aiemmin kauas alaselkään saakka, mutta hän päätti patkäistä ne kesän alussa. Sandran on tunnustettava senkin olleen osa jonkinlaista nahanluomisprosessia. Uuteen kampaukseen on yhä totutteleminen.

Alakerrasta kuuluu lupaavaa kolinaa. Metallisista kilahduksesta ja kahvipapujen ropinasta päätellen Birgit on parhaillaan avaruusosalusta muistuttavan massiivisen kahvikoneensa kimppussa. Kun varmemmaksi vakuudeksi alkaa murskaantuvien papujen kutsuva rouske kantautua vierashuoneeseen. Sandra ei voi olla virnistämättä, vaikka se tuntuukin tukalalta kasvojen kiireellä iholla. Ah, mitä luksusta! Tuoretta kahvia pöytään tarjoiltuna. Tällaiseen voisi vaikka tottua.

”Huomenta, unikeko”, Birgit sanoo kuullessaan paljaiden jalkojen läpsytyksen portaikosta.

Keittiön sivuovi on avoinna, joten Sandra näkee Norman kirmaamassa pitkin aidattua pihaa sitruunaperhosen perässä. Kirkas auringonpaiste siivilöityy mäntyjen latvuksista terassille. Alhaalla rannassa, hienon hiekan tuolla puolen, pilkehtii sininen meri peilityynenä, ja lokit kirkuvat kaukana korkeuksissaan. Kaikki merkit viittaavat jälleen uuteen uuvuttavaan hellepäivään. Mokoma hankolainen idylli.

”En minä nyt *niin* pitkään nukkunut”, Sandra sanoo ujutautuessaan pirttipenkille pöydän ääreen. ”Pystyn parempaan-kin, usko pois.”

”Joko sinä tänään lähdet?” Birgit kysyy murheellisen näköisenä kaataessaan mustaa elämän eliksiiriä kahteen kauniiseen posliinikuppiin. Asetteja hän ei ole sentään kattanut tällaisena tavallisena maanantaiaamuna. Birgit edustaa ehdottomasti boheemimpaa päätyä heidän suvussaan. Juuri siksi Sandra pitää hänestä niin kovasti.

”Minun on valitettavasti pakko.”

No, Sandran ei olisi varsinaisesti *pakko*, sillä hänellä on kesäloma. Tavallaan.

Jos hänen täytyy merkitä ammattinsa johonkin virallisen oloisiin papereihin, kuten viimeksi asuntolainahakemukseen, hän kirjoittaa lomakkeeseen ”äidinkielen opettaja”. Tällä hetkellä hän on tosin siinä epämääräisessä työsuhteiden välisessä palkattomassa tilassa, jossa niin moni muukin määräaikainen opettaja lusii heinäkuunsa. Elokuun lopulla alkaisi jälleen uusi sijaisuus jälleen uudessa yläkoulussa. Hän kuluttaisi syksynsä opettamalla tulevaisuuden toivoille sijamuotojen ja kirjallisuuden mielenkiintoisia saloja.

Sandra kuulee jo korvissaan vetelät, narisevat äänet:

”Saaks lähtee kun on valmis?”

”Mihin kukaan tarvii jotain allatiiveja?”

”Miks meidän pitää lukea tää *Sinuhe Egyptiläinen*? Tää on ihan outo.”

”Ope hei, miks vaan Runeberg on saanu oman tortun?”

”Kyllä mä saan kirjoittaa että joku on ’ranccaa’, koska Agricolakin ois kirjoittanut sen c:llä. Miks sen nimi muuten on Agricola? Ihan pimee nimi.”

Riemastuttavaa.

Sandra on majaillut jo kokonaisen viikon Birgitin upeassa huvilassa. Vaikka täti onkin äärimmäisen ihana (ja äidin puolen suvusta ainoa, jonka kanssa hän on tekemisissä), Sandra huomaa silti kaipaavansa oman kotinsa rauhaan. On aina hiukan vaivannuttavaa pyöriä jonkun toisen nurkissa päiväkaupalla.

Tällä erää hän on saapunut kaupunkiin ensisijaisesti kakkostyönsä merkeissä. Opettajan pestien ohessa hän on kirjoittanut silloin tällöin freelancerina kaikenlaisia pieniä lehtijuttuja. Heinäkuun kunniaksi hevosaiheinen nettilehti *Ratsumaailma* tilasi raportin Hangon vuotuisista esteratsastuskilpailuista.

Olisi ollut hankala edes yrittää keksiä parempaa keikkaa. Kokonaisen viikon verran hienoja hevosia, taitavia ratsastajia, aurinkoa, kuumia juoruja – ja kaiken kruununa Birgitin vaaleanpunainen pitsihuvila meren rannassa. Sandra on talsinut päivätolkulla ympäri Hankoa kamera kaulassaan, hymy korvasta korvaan ulottuen, aurinkolasit nenällä ja Norma tiiviisti kintereillä. Hän on nauttinut täysin siemauksin jokaisesta minuutista. Uskaltautumatonta tarkistamaan hän arvelee, että tennareiden pohjat ovat kuluneet yhtä puhki kuin vasemman säären iho. Ainakin Sandra on tehnyt asian suhteen parhaansa. Edellisiltana puhelin sanoi iloisesti *ping!* ja näytölle ilmestyi juhlallinen teksti: ”*Onnittelut, Sandra! Liikuit nyt 285 prosenttia enemmän kuin viime viikolla!*”

Puhelimen muisti huutaa jo kapasiteettinsa äärirajoja, sillä sen nauhuri on pullollaan ratsastajien haastatteluja ja hätäisesti saneltuja voittajareportaaseja. Kameran ensimmäinen muistikortti tuli täyteen jo torstaiaamuna. Nuhjuiseen mustakantiseen muistikirjaan on rustattu epämääräisiä lauseenparsia, jotka tuntuvat leijuavan sivuilla täysin irrallaan asiayhteydestään. Sandra epäilee, että hänellä menee kotona aikamoinen tovi, ennen kuin saisi raavittua niistä jotain järkevää kasaan.

Birgit haluaa välttämättä tarjota lounaan, eikä Sandra kieltäydy. Hän on ollut tädin riesana jo koko edellisen viikon, joten mitäpä sitä enää esittämään vaatimatonta. Lisäksi isän puolen suvusta häneen piintynyt kursailu ajaisi Birgitin väistämättä hulluuteen. Täti on suorasukainen suomenruotsalainen, *jättetehokas*, eikä todellakaan katselisi loppilaiseen DNA:han sisäänrakennettua vaatimattomuutta omassa keittiössään. Jos Sandra erehtyisi sanomaan maailman hämäläisimmän lauseen ”ei mua varren tarvi”, saisi hän todellakin häipyä tien päälle tyhjin vatsoin.

Päivä on ehtinyt kääntyä jo hyvän matkaa voiton puolelle, kun Sandra saa taltutettua kukkurallisen lautasellisen muhkeita lihapullia ja täysmaitoon tehtyä oikeaa perunamuusia. Ruoan jälkeen hän kantaa hiki hatussa viimeisetkin kassit autoon (miten niitä on aina enemmän palatessa kuin lähtiessä?), pakkaa Norman takapenkille sen omaan vaaleanpunaiseen kuljetuskoppaan ja sanoo pylväiden reunustamalla kuistilla Birgitille haikeat heipat.

Hän antaa pölyisen pikku autonsa lipua halki Hangon keskustan. Ilmastointi ujeltaa. Sen yli kailottava Spotify tarjoilee soittolistan pullollaan salaisia paheita: Amy Winehouse, Adele, Beyoncé, Kaija Koo ja muut supernaiset laulavat voimabiisin toisensa perään.

Sandra kääntyy hiekkapohjaisen kangasmetsän ympäröimälle valtatielle ja intoutuu laulamaan Lana Del Reyn *Riden* mukana. Kappale saa hänet aina tuntemaan olonsa villiksi, vapaaksi ja kapinalliseksi. Hän kuvittelee ajavansa moottoripyörällä auringonnousuun ja kesätuulen kutittavan hiuksiaan, vaikka tietysti se on vain Hyundain äärirajoilla kiljuva ilmastointi.

Sandra on lukenut jostain, että Lanan ääniala on kolme oktaavia. Hänellä ei ole aavistustakaan, mitä se tarkoittaa, mutta ilmeisesti jotakin sellaista lahjakkuutta, jota hän ei voisi koskaan käsittää. Alakouluikäisenä hän yritti kyllä aloittaa kuoroharrastuksen, mutta ymmärsi onnekseen lopettaa sen, kun puolen vuoden aikana ainoa positiiviseksi tulkittava palaute kuoronjohtajalta oli maininta ”liikuttavan vilpittömästä yritteliäisyydestä”.

Mutta kuoronjohtaja ei ole täällä. Vain Norma joutuu kuuntelemaan, kun Sandra antaa mennä täysin palkein ja somasti nuotin vierestä.

Yhtäkkiä hän tajuaa kiekuvansa ylhäisessä yksinäisyydes-

sään, sillä Lanan unelias ääni on katkennut iloiseen soittoäänien renkutukseen. Auton näytöllä välkkyvä numero on täysin vieras.

”Haloo?”

”Onko Sandra Dahlqvist?” tuntematon miesääni kysyy.

”Puhelimessa.”

”Hyvää iltapäivää. Sinähän olet se heppatoimittaja, eikö niin?”

Heppatoimittaja. No, kai sen voi niinkin ilmaista.

”Joo.”

”Hienoa. Minun nimeni on Klaus Andersson.”

Miehen puheessa on kohtelias sävy ja viipyilevä nuotti. Hänen jokainen vokaalinsa on täydellisen pyöreä, jokainen l-kirjain lausutaan ainakin kolminkertaisena, sukunimen kaksois-s suhah-taa hieman. Sandra pääättelee oitis miehen olevan suomen-ruotsalainen. Hän alkaa kiihkeästi toivoa, ettei Klaus Andersson tee hänen nimestään hätäisiä päätelmiä ja ala puhua ruotsia. Sandra oppi kielen äidiltään, silloin joskus kauan sitten, mutta nykyään hän ei suostu keskustelemaan ruotsiksi edes Birgitin kanssa, jos vain suinkin voi valita. Yleensä voi. Paitsi silloin, kun tati on ottanut muutaman lasillisen punaviiniä ja päättää heittää Sandran kielikylpyyn.

”Numerosi sattui olemaan vielä tallessa”, Klaus Andersson jatkaa Sandran helpotukseksi selvällä suomella. ”Olet joskus kirjoittanut jutun tyttärestäni Matildasta. Olitko Hangan kilpailuissa? Mahdoitkohan tavata siellä Matilda?”

Ajatukset alkavat kimpoilta Sandran päässä kuin hullut kimalaiset.

Hän muistaa herttaisen mutta kunnianhimoisen tytön, josta tosiaan teki pienen henkilökuvan *Ratsumaaailman* tulevaisuuden tähtiä esittelevään juttuun reilu vuosi sitten. Matilda Andersson valmentautuu Kalle Eskelisen opissa, ja tämä puolestaan on

moninkertainen arvokilpailukävijä ja hallitseva esteratsastuksen suomenmestari, elävä lajilegenda. Eskelinen oli Hangossa kilpailemassa melkein koko tallinsa kanssa, ja pitää vaimonsa Gretan kanssa huippuhienoa valmennuskeskusta Hyvinkään ja Tuusulan rajalla. Eskelinen Equestrian Teamin siipien suojissa kasvaa ainakin tusinan verran loistavia oppilaita. Talli on täynnä todella potentiaalisia urheilijanalkuja, niin hevosia kuin nuoria ratsastajiakin, ja Sandra tietää Matilda Anderssonin olevan yksi Eskelisten tähtitiiimin lukuisista tulevaisuudenlupauksista.

Suoraan sanottuna Matildan kisat Hangossa eivät menneet ihan putkeen. Lauantaina hän rysäytti lahjakkaalla hevosellaan lohduttomasti esteen sekaan ja joutui keskeyttämään suorituksensa, kun taas sunnuntaina hevonen (ilmeisesti edellis-päivän rämähdyksestä säikähtäneenä) kieltäytyi hyppäämästä enää yhtikäs mitään. Se pysähtyi heti ykkösesteen juureen niin tomerasti ja niin nopeasti, että Matilda tutustui omakohtaisesti Newtonin lakeihin ja päätyi maistelemaan hankolaista hiekkaa.

Mitähän ihmettä Klaus Andersson tahtoo? Haluaako hän, että Sandra ei mainitse Matildaa lainkaan artikkelissaan? Siitä ei ole erityistä pelkoa muutenkaan, Sandra ajattelee, sillä *Ratsumaaailman* päätoimittajan sallima napakka palstatila riittää korkeintaan yleiseen tilanneraporttiin ja muutamiin voittaja-haastatteluihin. Kameran rullalta löytyisi kyllä kiehtova kuva-sarja Matildan sunnuntaisesta mätkähdyksestä, mutta ei hänellä ole muutenkaan tapana julkaista epäedustavaa materiaalia rat-sukoista.

Tahtookohan mies saada tyttärestään julki uuden, oikein mairean henkilökuvan korvaamaan kilpailujen aiheuttaman pet-tymyksen?

Mutta kun Klaus Andersson rikkoo linjalle laskeutuneen hil-jaisuuden, hän ei pyydä unohtamaan Matildan surkeita suori-

tuksia eikä laatimaan silottelevaa juttua lupaavasta junioriratsastajasta. Sen sijaan hän sanoo oudon epävarmaan sävyyn, hyvin hiljaisella äänellä:

”Matildaa ei löydy mistään. Hän on tallikavereiden kertoman mukaan tullut eilen kisoista Eskelisten kotitallille Palopurolle, mutta sen jälkeen kadonnut jäljettömiin. Poliisi ei pane tikkua ristiin. Olen ihan hukassa enkä tiedä lainkaan mistä häntä kannattaisi etsiä. Joku tietää varmasti jotakin, mutta en enää keksi keneltä kysyä.” Linjalle laskeutuu hetkeksi painostava hiljaisuus. ”Sinä varmasti tunnet paljon ihmisiä, hevospiireistä ja muutenkin. Voisitko mitenkään levittää sanaa? Auttaisitko minua etsimään Matildaa?”

Ossi Hietala ei pidä hermoilusta. Hän huomaa käsiensä hikoavan ja sormiensa etsiytyvän hypistelemään paidanhihaa tai pöydällä lojuvia kyniä tai mitä ne hypisteltäväkseen löytävätkään. Voi miten hän haluaisikaan olla tyyni ja tasapainoinen, järkähämätöntä maskuliinisuutta huokuva ilmeetön miespatsas. Hillitty. Hallittu. Cool.

Tällä hetkellä hän kuitenkin räpeltää valkean kahvikupin reunaa ja joutuu tosissaan varomaan, ettei läikytä piripintaan täyttäkuppia. Hänen upouudella työpöydällään ei toki ole mitään sotkettavaa, kuten esimerkiksi tärkeitä paperipinoja, vielä, mutta eipä sellainen pikkuseikka ole ennenkään estänyt häntä sähläämästä. Aivan pian hän kippaisi kuppinsa pöydän reunalta alas tahraten huolellisesti imuroidun vaaleanharmaan kokolattiamaton.

Viereisestä pöydästä kantautuu kiivas näppäimistön naputus. Hymytön viisikymppinen nainen, jolla on särmikkään lyhyt vaalea kampa ja vasemmassa korvarustossaan kiiltelevä renkas, esittäytyi juuri äsken ylikoskonstaapeli Vilma Viitaseksi. Nyt hän on kumartunut kohti näyttöään ja paiskoo huolellisesti manikyroiduilla kynsillään kirjaimia siihen malliin kuin ne olisivat loukanneet häntä syvästi. Koko Viitaseksen olemus viestii, ettei tilanne ole otollinen small talkille. Kenties hän ei ole maanantaiamuihmisiä. Tai aamuihmisiä. Tai ihmishmisiä.

Ossi ei uskalla jäädä tarkkailemaan naista yhtään pidemmäksi aikaa. Tämä on kaikinensa ilottoman oloinen ilmestys ja niin julmetun vahvan oloinen, että Ossi oli äsken kätellessä ihan todella pelännyt kämmenluidensa puolesta. Syvän hiljaisuuden vallitessa hän kääntyy katselemaan mielummin upouutta työpöytänsä.

Rehellisyyden nimissä on todettava, että pöytä ei lähemmin tarkasteltuna vaikuta olevan aivan iskemätön: melamiinilevy-pinnassa on sekalainen valikoima tympeitä naarmuja sekä iso tumma rantu oikean käden puolella. Ilmeisesti joku aiempi käyttäjä on unohtanut surutta hiirimaton ja kohdellut huonekalua muutoinkin kaltoin.

Mutta tämä on silti Ossin ensimmäinen täysin henkilökohtainen työpiste. Sen päällä hurisee hänen henkilökohtainen tietokoneensa. Lisäksi hän istuu ihka omassa työtuolissaan, jonka voi säätää juuri kuten huvittaa ja nautiskella selkänojan taipuisuudesta miltei vaakatasoon saakka. Ei sillä, että hän uskaltaisi edes harkita tekevänsä mitään sellaista Viitasen ankaran haukankatseen alla. Mutta silti.

Ossin edelliset konttorit ovat olleet enimmäkseen liikkuvaa mallia – tavallisesti jokin poliisilaitoksen sinivalkoisista Volkswagen Transportereista. Sellaisen suurimmat mukavuudet ovat mukiteline, penkinlämmitin ja hyvällä onnella huumorintajui-nen työpari. Transporterit on tosin vaihdettu Mersuihin sitten viime näkemän – tai pikemminkin *yritetty* vaihtaa. Ossi kuuli, että uudet autot osoittautuivat liian korkeiksi Hyvinkään poliisilaitoksen matalaan parkkihalliin. Joku hänen entisistä kollegoistaan oli jäänyt pahasti jumiin.

Jokin vaikeasti määriteltävä tunne vihlaisee Ossin vatsaa, kun hän tajuaa, että toisenlaisissa olosuhteissa se olisi voinut olla hän itse.

Toimiston lasiovi helähtää auki. Ossi hypähtää istumaan mahdollisimman ryhdikkäästi. Hän tekee parhaansa näyttääkseen suunnilleen järkevältä: ei liian innokkaalta mutta ei missään nimessä välinpitämättömältä. Tyytyväisenä kasvoilleen loihtimaansa ilmeettömyyteen hän kääntyy katsomaan, kun rikoskomisario Ville Koskela marssii sisään huoneeseen. Vilma Viitanen ei irrota katsettaan näytöstä, mutta ynähtää jotakin, jonka voi tulkita tervehdykseksi. Koskela kulkee hänen ohitseensa oman työhuoneensa ovelle.

”Huomenta”, hän sanoo mennessään, kalistelee avainnippuaan ja vilkaisee hymyillen olkansa yli Ossiin. ”Sitä ollaankin reippaana paikalla heti ensimmäisenä päivänä. Hyvä homma.”

Ossi tuntee olonsa äkkiä noin seitsemänvuotiaaksi, ikään kuin olisi juuri suorittanut jonkin onnistuneen tehtävän opettajan mieliksi. Hän yrittää säilyttää tarkoin harkitun arvokkaan olemuksensa ja tyytyy nyökkäämään hillitysti.

Lähinnä tehdäkseen jotain hyödyttömillä käsillään Ossi nostaa kahvikupin huulilleen ja siemaisee.

Samanaikaisesti tapahtuu kaksi asiaa: kun musta kahvi koskee hänen varomattomaan ylähuuleensa, hän tajuaa sen olevan yhä aivan sietämättömän kuumaa, ja samassa lasiovi pamahtaa uudelleen auki voimakkaan metallisen paukahduksen saattelemana. Molemmat säikäyttävät hänet henkiahieveriin ja saavat kupin keikahtamaan pahaenteisesti.

”Voi helv-!” Ossi vinkaisee ja loikkaa kiireesti jaloilleen.

Ainakin puolet tulikuumasta kahvista on läikähäntänyt hänen paidalleen, joka on, luoja kiitos, väriltään armollisen musta. Ossi haukkoo kiivaasti henkeä tuntiessaan poltteen rintakehällään ja taistelee itsehillintänsä ääri rajoilla estääkseen typerää tuskan kyyneliä kohoamasta silmäkulmiinsa. Hän vilkaisee nyrpeänä, miten muutamat tuolille saakka ehtineet roiskeet imey-

tyvät jo iloisesti istuimen pehmeään kankaaseen. Upouusi työtuoli on nyt turmeltu ja tuomittu ikuisiksi ajoiksi vanhan kahvin löyhkään. Hyvin vedetty, Hietala, Ossi sättii itseään hiljaa mielessään. Hieno homma.

Hän laskee kupin pöydälle, johon se jättää heti tummanruskean märän läikän, ja ryntää seinustalla nököttävälle käsi-paperitelineelle kuivatakseen itsensä.

Toimituksen havahduttama Viitanen hörähtää pelottavan heleään nauruun.

”Osaathan sinäkin puhua”, nainen sanoo ja kääntyy tuolillaan ympäri nähdäkseen, miten Ossi sukii märkää paitaansa paperitukolla naama punaisena.

Rikoskomisario Koskela on marssinut tahdikkaasti työhuoneeseensa ja on kuin ei huomaisikaan, mutta ovesta sisään pelmahtanut hiekanharmaatukkainen ja Ossia hiukan vanhempi mies tulee vurnistellen lähemmäs.

”Anteeksi”, hän sanoo ojentaen kättään. ”Antti Lehto, vanhempi rikoskonstaapeli. Sori, että säikäytin.”

Mikään miehen ilmeessä ei viittaa siihen, että hän olisi todellisuudessa erityisen pahoillaan. Sen sijaan hän katsoo uutta tulokasta uteliaana päästä varpasiin. Ossi viskaa paperitukon meneään ja ojentaa miehelle kätensä.

”Ossi Hietala.”

He kättelevät pikaisesti, ja Ossi punastuu lisää tajutessaan, että hänen kätensä on yhä kahvista kostea.

”No niin, aloitetaanpa sitten”, Koskela sanoo. ”Te tapasittekin jo uuden vahvistuksemme.”

Muut hymyilevät etäisen hyväksyvästi, mikä saa Ossin äkisti toivomaan, että hän voisi vaipua lattian läpi tiehensä.

Lehdon ja Viitasen lisäksi huoneeseen on ilmestynyt nuori vaaleatukkainen nainen kantaen sylissään kirkkaansinistä